Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013

2013 dccc 1

RHAN 3

TREFNIADAETH YSGOLION

PENNOD 5

CYNIGION I AILSTRWYTHURO ADDYSG CHWECHED DOSBARTH

Gwneud cynigion a'u penderfynu

71 Pwerau Gweinidogion Cymru i ailstrwythuro addysg chweched dosbarth

(1) Caiff Gweinidogion Cymru wneud cynigion o dan yr adran hon—

(a) i un neu fwy o ysgolion cymunedol neu arbennig cymunedol newydd gael eu sefydlu gan awdurdod lleol i ddarparu addysg uwchradd sy'n addas at anghenion disgyblion chweched dosbarth (ac nid unrhyw addysg uwchradd arall);

(b) ar gyfer newid a ddisgrifir ym mharagraff 6 o Atodlen 2 i un neu fwy o ysgolion a gynhelir;

(c) i derfynu un neu fwy o ysgolion a gynhelir sy'n darparu addysg uwchradd sy'n addas at anghenion disgyblion chweched dosbarth (ac nid unrhyw addysg uwchradd arall).

(2) Mae "disgybl chweched dosbarth" yn berson sydd dros oedran ysgol gorfodol ond o dan 19 oed.

Gwybodaeth Cychwyn

I1 A. 71 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, PENNOD 5 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 15 Ebrill 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes*

I2 A. 71 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(d)**

72 Ymgynghori, cyhoeddi a gwrthwynebiadau

(1) Cyn cyhoeddi cynigion a wneir o dan adran 71, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori ynglyn â'r cynigion yn unol â'r cod a ddyroddwyd o dan adran 38(1) ac sydd mewn grym am y tro.

(2) Rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi cynigion a wneir o dan adran 71 yn unol â'r cod a ddyroddwyd o dan adran 38(1) ac sydd mewn grym am y tro.

(3) Caiff unrhyw berson wrthwynebu'r cynigion.

(4) Rhaid i wrthwynebiadau gael eu hanfon yn ysgrifenedig at Weinidogion Cymru cyn diwedd 28 o ddiwrnodau gan ddechrau ar y diwrnod y cyhoeddwyd y cynigion.

Gwybodaeth Cychwyn

I3 A. 72 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I4 A. 72 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(d)**

73 Penderfyniad gan Weinidogion Cymru

(1) Ar ôl diwedd yr 28 o ddiwrnodau y cyfeiriwyd atynt yn adran 72(4), rhaid i Weinidogion Cymru benderfynu a ddylid—

(a) mabwysiadu'r cynigion, gydag addasiadau neu hebddynt, neu

(b) tynnu'r cynigion yn eu hôl.

(2) Wrth wneud penderfyniad o dan is-adran (1), rhaid i Weinidogion Cymru roi sylw i unrhyw wrthwynebiadau a wnaed yn unol ag adran 72(4) ac sydd heb gael eu tynnu'n ôl.

(3) Cyn mabwysiadu cynigion yn ddarostyngedig i addasiadau, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori ag unrhyw bersonau y maent yn credu eu bod yn briodol.

(4) Caniateir i fabwysiad cynigion ddatgan mai dim ond os bydd digwyddiad a bennir yn y mabwysiad yn digwydd erbyn dyddiad a bennir felly, y byddai'n dod yn weithredol.

(5) Os na fydd y digwyddiad yn digwydd erbyn y dyddiad penodedig rhaid i Weinidogion Cymru ailystyried eu penderfyniad o dan is-adran (1).

(6) Caiff Gweinidogion Cymru dynnu eu cynigion yn ôl ar unrhyw bryd cyn iddynt wneud penderfyniad o dan is-adran (1).

Gwybodaeth Cychwyn

I5 A. 73 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I6 A. 73 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(d)**

Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, PENNOD 5 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 15 Ebrill 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes*

Gweithredu cynigion ar gyfer ailstrwythuro addysg chweched dosbarth

74 Y ffurf weithredu

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i gynigion sydd wedi eu mabwysiadu gan Weinidogion Cymru o dan adran 73.

(2) Rhaid i'r cynigion (yn ddarostyngedig i ddarpariaethau canlynol yr adran hon) gael eu gweithredu ar y ffurf y cawsant eu mabwysiadu.

(3) Ar gais corff penodedig, caiff Gweinidogion Cymru—

(a) addasu cynigion sydd wedi eu mabwysiadu o dan adran 73 ar ôl ymgynghori â'r cyrff penodedig, a

(b) pan fo wedi ei datgan bod mabwysiad y cynigion yn dod yn weithredol yn ddarostyngedig i ddigwyddiad penodedig, bennu dyddiad diweddarach erbyn pryd y bydd yn rhaid i'r digwyddiad hwnnw ddigwydd.

(4) Caiff Gweinidogion Cymru benderfynu nad yw is-adran (2) yn gymwys i'r cynigion os ydynt wedi eu bodloni, ar ôl ymgynghori â'r cyrff penodedig—

(a) y byddai gweithredu'r cynigion yn afresymol o anodd, neu

(b) bod yr amgylchiadau wedi newid cymaint ers i'r cynigion gael eu mabwysiadu y byddai'n amhriodol gweithredu'r cynigion.

(5) "Corff penodedig" yw pob un o'r canlynol at ddibenion is-adrannau (3) a (4)—

(a) corff llywodraethu'r ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi;

(b) yn achos cynnig i sefydlu ysgol newydd, y corff llywodraethu dros dro a gyfansoddwyd yn unol â threfniadau a wnaed o dan adran 34 o Ddeddf Addysg 2002;

(c) yr awdurdod lleol sy'n cynnal, neu y cynigir y bydd yn cynnal, yr ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi;

(d) pan fo'r ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi yn ysgol arbennig gymunedol, pob awdurdod lleol sy'n cynnal **[**[F1]datganiad o anghenion addysgol arbennig o dan Ran 4 o Ddeddf Addysg 1996**][**[F1]cynllun datblygu unigol o dan Ran 2 o Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018**]** mewn cysylltiad â disgybl cofrestredig yn yr ysgol.

Diwygiadau Testunol

F1 Geiriau yn a. 74(5)(d) wedi eu hamnewid (1.9.2021 at ddibenion penodedig, 1.1.2022 at ddibenion penodedig, 1.9.2022 at ddibenion penodedig) gan Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018 (anaw 2), a. 100(3), **Atod. 1 para. 22(4)**; O.S. 2021/373, erglau. 3, 4, 6, 7 (fel y'u diwygiwyd gan O.S. 2021/938, ergl. 2); O.S. 2021/1243, ergl. 3 (ynghyd ag erglau. 4-23) (fel y'i diwygiwyd gan O.S. 2021/1428, ergl. 2); O.S. 2021/1244, ergl. 3 (ynghyd ag erglau. 4-21) (fel y'u diwygiwyd gan O.S. 2021/1428, ergl. 3); O.S. 2021/1245, erglau. 3, 4 (ynghyd ag ergl. 1(4)); O.S. 2022/891, ergl. 3 (ynghyd ag erglau. 4-25); O.S. 2022/892, erglau. 2, 3 (ynghyd ag erglau. 4-18); O.S. 2022/893, ergl. 4; O.S. 2022/894, ergl. 3; O.S. 2022/895, erglau. 3, 4; O.S. 2022/896, ergl. 3 (ynghyd ag erglau. 1(7), 4-22); O.S. 2022/897, ergl. 3 (ynghyd ag erglau. 1(8), 4-21); O.S. 2022/898, erglau. 2, 3

Gwybodaeth Cychwyn

I7 A. 74 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I8 A. 74 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(d)**

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, PENNOD 5 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 15 Ebrill 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

75 Y cyfrifoldeb dros weithredu

(1) Rhaid i gynigion i sefydlu ysgol gael eu gweithredu gan yr awdurdod lleol y cynigir y bydd yn cynnal yr ysgol.

(2) Rhaid i gynigion i wneud newid a ddisgrifir ym mharagraff 6 o Atodlen 2 gael eu gweithredu—

(a) yn achos cynigion sy'n ymwneud ag ysgol gymunedol, gan yr awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol;

(b) yn achos cynigion sy'n ymwneud ag ysgol wirfoddol a gynorthwyir—

(i) i'r graddau y maent yn ymwneud â darparu unrhyw fangre berthnasol, gan yr awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol, a

(ii) fel arall, gan yr awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol a chorff llywodraethu'r ysgol i'r graddau (os o gwbl) y mae'r cynigion yn darparu bod pob un ohonynt yn gwneud hynny;

(c) yn achos cynigion sy'n ymwneud ag unrhyw ysgol arall, gan yr awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol a chorff llywodraethu'r ysgol i'r graddau (os o gwbl) y mae'r cynigion yn darparu bod pob un ohonynt yn gwneud hynny.

(3) Yn is-adran (2) ystyr "mangre berthnasol" yw—

(a) caeau chwarae, neu

(b) adeiladau sydd i ffurfio rhan o fangre'r ysgol ond nad ydynt i fod yn adeiladau'r ysgol.

(4) Rhaid i gynigion i derfynu ysgol gael eu gweithredu—

(a) yn achos cynigion sy'n ymwneud ag ysgol gymunedol neu ysgol arbennig gymunedol, gan yr awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol, a

(b) mewn unrhyw achos arall, gan yr awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol a chorff llywodraethu'r ysgol.

(5) Os bydd ysgol yn newid categori o fod yn ysgol gymunedol ar ôl i gynigion gael eu cyhoeddi o dan adran 72 ond cyn iddynt gael eu gweithredu, rhaid i'r cynigion (i'r graddau nad ydynt wedi eu gweithredu) gael eu gweithredu gan yr awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol (er gwaethaf is-adrannau (2) a (4)).

Gwybodaeth Cychwyn

I9 A. 75 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I10 A. 75 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(d)**

76 Darpariaeth bellach o ran gweithredu

(1) Pan fo'n ofynnol i awdurdod lleol yn rhinwedd adran 75 ddarparu safle ar gyfer ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol a reolir, mae paragraff 7 o Atodlen 3 (darparu safle ac adeiladau i ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol a reolir) yn gymwys fel y bo'n gymwys yn yr amgylchiadau a grybwyllir yn is-baragraff (1) o'r paragraff hwnnw.

(2) Mae paragraff 8 o Atodlen 3 (grantiau mewn cysylltiad â gwariant penodol ynghylch ysgol wirfoddol a gynorthwyir) yn gymwys mewn perthynas â'r rhwymedigaeth o dan adran 75(2)(b)(ii) fel y bo'n gymwys mewn perthynas â'r rhwymedigaethau y cyfeirir atynt ym mharagraff 8(1)(a) o'r Atodlen honno.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, PENNOD 5 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 15 Ebrill 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes*

(3) Mae paragraff 9 o Atodlen 3 (cymorth gan awdurdod lleol mewn cysylltiad ag ysgol wirfoddol a gynorthwyir) yn gymwys mewn perthynas â rhwymedigaethau a osodir ar gorff llywodraethu ysgol wirfoddol a gynorthwyir o dan adran 75(2)(b)(ii) fel y bo'n gymwys mewn perthynas â'r rhwymedigaethau y cyfeirir atynt yn y paragraff 9 hwnnw, ac mae paragraff 11 o'r Atodlen honno (dyletswydd ar awdurdod lleol i drosglwyddo buddiant mewn mangre a ddarperir o dan baragraff 9 neu 10) yn gymwys yn unol â hynny.

Gwybodaeth Cychwyn

I11 A. 76 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I12 A. 76 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(d)**

Darpariaethau atodol

77 Diwygiadau canlyniadol i adroddiadau arolygu ar addysg chweched dosbarth

Ar ôl adran 44 o Ddeddf Addysg 2005 mewnosoder—

"Sixth forms requiring significant improvement in Wales

44A Schools with sixth forms

(1) Sections 44B to 44D apply to a maintained school in Wales which—

(a) provides full-time education suitable to the requirements of pupils over compulsory school age, and

(b) provides full-time education suitable to the requirements of pupils of compulsory school age.

(2) For the purposes of those sections a school requires significant improvement in relation to its sixth form if—

(a) the school is failing to give its pupils over compulsory school age an acceptable standard of education, or

(b) in relation to its provision for pupils over compulsory school age, the school is performing significantly less well than it might in all the circumstances reasonably be expected to perform.

44B Inspection reports on schools with sixth forms requiring significant improvement

(1) Where a person inspecting a school under Chapter 3 is of the opinion that the school requires significant improvement in relation to its sixth form, the provisions specified in subsection (2) apply (with the necessary modifications) as they apply where the person is of the opinion that special measures are required to be taken in relation to the school.

(2) Those provisions are section 34(1) to (6) (registered inspectors) or, as the case requires, section 35(1) of that Act (members of the Inspectorate).

Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, PENNOD 5 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 15 Ebrill 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes*

44C Report after area inspection on schools with sixth forms requiring significant improvement

(1) This section applies if in the course of an area inspection under section 83 of the Learning and Skills Act 2000 the Chief Inspector forms the opinion that a school requires significant improvement in relation to its sixth form.

(2) The Chief Inspector must make a report about the school stating that opinion.

(3) The report is to be treated for the purposes of this Part as if it were a report of an inspection of the school under section 28.

44D Copies of report and action plan

(1) This section applies to a report of an inspection under Chapter 3 which—
- (a) states an opinion that a school requires significant improvement in relation to its sixth form, and
- (b) is made by a member of the Inspectorate or states that the Chief Inspector agrees with the opinion.

(2) The person making the report must send a copy (together with a copy of the summary, if there is one)—
- (a) to the Welsh Ministers, and
- (b) if the person making the report is a member of the Inspectorate, to the appropriate authority for the school.

(3) The following provisions apply (with the necessary modifications) in relation to a report to which this paragraph applies—
- (a) section 38(2) (additional copies),
- (b) section 38(4) (publication by appropriate authority),
- (c) section 39 (action plan by appropriate authority), and
- (d) where the local authority receives a copy of a report about a school the governing body of which have a delegated budget, section 40(2) and (3) (measures by local authority).

(4) In the application of those provisions—
- (a) a reference to a report and summary is to be taken as a reference to a report and, if there is one, its summary, and
- (b) a reference to a summary alone is to be taken, in a case where there is no summary, as a reference to the report.

44E Report on sixth form schools causing concern after area inspection

(1) This section applies if in the course of an area inspection under section 83 of the Learning and Skills Act 2000 the Chief Inspector forms the opinion that—
- (a) special measures are required to be taken in relation to a sixth form school, or
- (b) that a sixth form school requires significant improvement.

(2) The Chief Inspector must make a report about the school stating that opinion.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, PENNOD 5 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 15 Ebrill 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes*

(3) The report is to be treated for the purpose of this Part as if it were a report of an inspection of the school under section 28.

(4) A "sixth form school" is a maintained school which—
  (a) provides full-time education suitable to the requirements of pupils over compulsory school age, and
  (b) does not provide full-time education suitable to the requirements of pupils of compulsory school age.

44F Interpretation of sections 44A to 44E

In sections 44A to 44E—

"the appropriate authority", in relation to a maintained school, means the school's governing body or, if the school does not have a delegated budget, the local authority;

"the Chief Inspector" means Her Majesty's Chief Inspector of Education and Training in Wales;

"maintained school" means a community, foundation or voluntary school or a community special school;

"member of the Inspectorate" means the Chief Inspector, any of Her Majesty's Inspectors of Education and Training in Wales and any additional inspector appointed under paragraph 2 of Schedule 2."

Gwybodaeth Cychwyn

I13 A. 77 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(4)**

I14 A. 77 mewn grym ar 1.10.2013 gan O.S. 2013/1800, **ergl. 3(d)**

Newidiadau i ddeddfwriaeth:
Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, PENNOD 5 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 15 Ebrill 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau.
View outstanding changes

Changes and effects yet to be applied to the whole Act associated Parts and Chapters:
Whole provisions yet to be inserted into this Act (including any effects on those provisions):

- Pt. 3 Ch. 3A inserted by 2022 asc 1 Sch. 4 para. 29(7)
- s. 1(9A) inserted by 2022 asc 1 Sch. 4 para. 29(2)(a)
- s. 38(2)(ca) inserted by 2022 asc 1 Sch. 4 para. 29(3)(a)
- s. 38(5)(ca) inserted by 2022 asc 1 Sch. 4 para. 29(3)(b)
- s. 39(1)(ca) inserted by 2022 asc 1 Sch. 4 para. 29(4)
- Sch. 2 para. 19(2)(c)(i) word inserted by 2022 asc 1 Sch. 4 para. 29(12)(b)